

Likabehandlingsplan

mot diskriminering trakasserier och annan kränkande
behandling

Björketorpskolan

F-6 skola

Skene Distrikt

2010/2011

Innehåll

1. Nulägesanalys
2. Likabehandlingsgruppen
3. Ansvarsfördelning
4. Vilka lagar talar om kränkning och vad säger de.
5. Vad säger de allmänna råden
6. Definitioner enligt DO, BEO och Skolinspektionen 2009
7. Trygghet på Björketorpskolan
8. Övergripande mål
9. Förebyggande arbete
10. Beskrivning av behandlingsmetoderna
 - 10:1 Behandling vid kränkningar och trakasserier
 - 10:2 Behandling av akut kränkning
 - 10:3 rePULS
11. Dokumentation
 - 12:1 Uppföljning av målen för läsåret 2009/2010
 - 12:2 Mål för läsåret 2010/2011
13. Samverkan med polisen
14. Samverkan med Sociala myndigheter

Bilaga 1 Dokumentationsblankett

1. Nulägesanalys

Björketorpskolan är en F-6 skola med förskola och fritidshem. Läsåret 10/11 går 86 elever i årskurs 1-6. Förskoleklassen består av 10 barn. Fritidshemmet har 51 barn inskrivna.

Kartläggning och nulägesanalys hösten 2010:

Målet för läsåret 09/10 är uppfyllda till stora delar både de som fanns för Berghemskolan och Björketorpskolan. Språkbruket på skolan vid starten av höstterminen 2010 är betydligt bättre, likaså respekten för varandra och vuxna. I övrigt se punkt 12.1

För att ge eleverna de bästa möjligheterna i sina nya klasser genomförde vi en kontaktdag den 4/5. Vid skolstarten nu i augusti hade vi elevfrämjande aktiviteter de två första veckorna. Vi satsar också på skolan nu 25 % extra tjänst under hösten 2010, för att kunna vara flera vuxna i bl.a. utomhusmiljön, där mycket startar upp. Dessutom genomför vi individuella intervjuer, i september/oktober för att snabbt kunna fånga hur eleverna mår i de nya sammanslagna klasserna. Kompislektioner, en per vecka hela hösten, gör vi också för att skapa gemenskap och bra anda i de nya grupperna. 2/3 av eleverna från klass 3 till 6 är elever från Berghemskolan. Den skolan upphörde från och med läsåret 2009/2010. Det vi nu i oktober ser, är att det har fallit väl ut. Föräldrarna var vid föräldramötet den 15 september nöjda och positiva.

2. Likabehandlingsgruppen

Vi på Björketorpskolan arbetar i en likabehandlingsgrupp för att förebygga diskriminering och kränkande behandling. Likabehandlingsgruppen består av representanter från skola och fritidshem. Gruppen sammankallas minst 3 gånger per termin. Rektor ansvarar för att handlingsplanen revideras inför varje nytt läsår.

Likabehandlingsgruppens uppgift är att:

- Agera vid misstanke om kränkande behandling mellan elever och mellan personal och elever.
- Regelbundet informera elever, personal och föräldrar om begreppet kränkande behandling, skolans avståndstagande mot kränkande behandlingar samt åtgärder mot dessa. Detta för att skapa ett levande dokument av handlingsplanen.
- Via enkät regelbundet samla elever och föräldrars uppfattning om stämningen på skolan.
- Uppmana alla (personal och elever) att själva uppmärksamma spontana berättelser och vara observanta.
- Leda och fördela värdegrundsarbetet med elever och personal.
- Vara stöd till trygghetsrådets arbete.

Likabehandlingsgruppen består av:

Mari Johansson, fritidshemmet. Tel: 0320-600 03

Emma Kallin, skolan. Tel: 0320-602 68

Jonas Johansson, skola/fritids. Tel. 0320-601 26

Camilla Carlsson, skolan. Tel: 0320-602 68

2.1 Trygghetsrådet

På Björketorpskolan har vi ett trygghetsråd. Trygghetsrådet består av en elev ur varje årskurs, en pedagog och skolsköterska. Eleverna som ingår i trygghetsrådet skall fungera som kamratstödjare i klassen och ute på raster. De har till uppgift att vara observanta på kränkande behandling. Trygghetsgruppen samlas ca två-tre gånger per termin.

Trygghetsgruppens uppgift är att:

- Arbeta förebyggande mot diskriminering och kränkande behandling.
- Vara ett samtalsforum för eleverna i trygghetsrådsgruppen.

3. Ansvarsfördelning

Rektor är ytterst ansvarig för all verksamhet på skolan. Därmed även arbetet med att förebygga och behandla diskrimineringar av olika slag.

Rektor ansvarar för utredning och behandling då någon lärare är inblandad i diskrimineringen.

Rektor är behjälplig vid de fall det behövs en polisanmälan.

Rektor tillsammans med elevvårdsteamet är behjälpliga för de fall det behövs en anmälan till sociala myndigheter.

Elevvårdsteamet som består av kurator, skolpsykolog, specialpedagog och skolsköterska ansvarar för elevers extra behov och stöttning.

All personal i huset skall reagera och ingripa när man ser eller hör diskriminering.

Klassföreståndarna är ansvariga för att arbetet i klassen fungerar. Ansvarar för att främja öppenhet och trivsel i klassen. Vara vaken och ta itu med eventuella ”små” problem i klassen. Klasslärare och klassföreståndare måste vara vakna för att se och upptäcka om och när elever blir diskriminerade på olika sätt. Klassföreståndare skall anmäla till arbetslaget i de fall han/hon inte ska arbeta med själv i klassen.

Trygghetsrådet

Eleverna som ingår i trygghetsrådet skall fungera som kamratstödare i klassen och ute på raster. De har till uppgift att vara observanta på kränkande behandling och ta upp det som de ser på sina möten eller direkt ta kontakt med en vuxen vid akut behov.

Likabehandlingsgruppen ansvarar för att inhämta nya kunskaper och informera personalen om nya sätt att jobba med värdegrunden. De kan ha fortbildning på t ex studiedagar och möten där diskussioner om hur skolan på bästa sätt kan jobba med värdegrunden. Likabehandlingsgruppen ansvarar också för att utreda och behandla de diskrimineringsfall de får kännedom om och efter diskussion finner lämpligt att de och inte klassföreståndaren eller rektor tar upp till behandling.

4. Vilka lagar tala om kränkningar och vad säger de:

- Lag mot förbud mot diskriminering och andra kränkande behandling av barn och elever. (2006:67)
- Skollagen 1 kap. 2 § och Lpo-94 Värdegrunden behandlar samma grunder för diskriminering och kränkande behandling. Om en elev/vårdnadshavare begär skadestånd och kan visa att eleven utsatts för diskriminering/ trakasserier/ annan kränkning av en överordnad vuxen i skolan ska skolan bevisa att något sådant ej förekommit och visa att skolan vidtagit lämpliga åtgärder för att motverka diskriminering.
- Socialtjänstlagen 14 kap.1 § (utdrag) ”...Myndighet vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter...”
- I FN:s barnkonvention artikel 36 lyfter man fram att barnen ska skyddas mot alla former av utnyttjande som kan skada barnet. I artikel 2 fastslås barnets rätt att inte bli diskriminerat, och i artikel 19 klargörs att staten har en skyldighet att skydda barnet mot alla former av fysisk, psykisk och sexuella övergrepp och andra former av vanvård.
- Lagen säger också att skolan skall:
 1. Bedriva ett målinriktat arbete för att motverka diskriminering eller annan kränkande behandling.
 2. Man skall upprätta en likabehandlingsplan.
 3. Skolan har skyldighet att utreda och förhindra trakasserier.

5. Vad säger de allmänna råden om skolans likabehandlingsarbete?

- I likabehandlingsplanen skall det tydligt framgå att skolläningen tar avstånd från alla former av diskriminering och att skolläningen har ansvaret för arbetet med detta.
- Det är viktigt att eleverna görs delaktiga i arbetet med ordningsregler och likabehandlingsplan. Detta skapar ett gott klimat och delaktighet.
- Även föräldrarna skall göras delaktiga i arbetet. Samarbeta och dialog med föräldrar är viktigt i så väl förebyggande som åtgärdande arbete.
- Det är viktigt att förebyggande arbeta mot diskriminering. Försöka upptäcka elevernas språk, jargonger och attityder mot varandra. Visa att det är vi vuxna som sätter gränserna.
- Skolan har skyldighet att utreda diskriminering och att skyndsamt meddela vårdnadshavare.
- Dokumentationen är ett viktigt stöd i arbetet för att följa upp åtgärder och eventuellt förändra dem eller sätta in nya. Den är också en rättssäkerhetsfråga, eftersom den ger berörda barn, elever och vårdnadshavare insyn. Finns behov skall åtgärdsprogram upprättas.
- Det skall också framgå vilka åtgärder som skolan sätter in för att komma till rätta med diskriminering av olika slag.

6. Definition enligt Diskrimineringsombudsmannen, Barn- och elevombudet och Skolinspektionen 2009

Diskriminering

Ett övergripande begrepp för negativ och därmed kränkande behandling av individer eller grupper av individer utifrån diskrimineringsgrunderna

Diskriminering används också som begrepp i fall där samhällsinstitutioner genom sina strukturer och arbetssätt upplevs som kränkande. Skolan är ett exempel en samhällsinstitution

Diskrimineringsgrunderna enligt lagen är:

- kön
- sexuell läggning
- etnisk tillhörighet
- religion eller trosuppfattning
- funktionshinder
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- ålder

Trakasserier

Föreligger när en elevs värdighet kränks utifrån diskrimineringsgrunderna.

Annan kränkande behandling

Annan kränkande behandling föreligger när en elevs värdighet kränks utifrån någon annan grund än diskrimineringsgrunderna.

Mobbning

Förutsätter att den som utsätts kränks vid upprepade tillfällen, vilket skiljer mobbning från andra former av kränkande behandling. Vidare råder obalans mellan den som mobbar och den som utsätts för mobbningen.

Sexuella trakasserier

Avser kränkningar grundade på kön eller som anspelar på sexualitet.

Rasism

Bygger på föreställningen om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper. Vissa folkgrupper anses som mindre värda och därmed legitima att förtryckas, utnyttjas eller kontrolleras.

Främlingsfientlighet

Avser motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karaktärsdrag.

Homofobi

Avser motvilja mot eller förakt för homo- och bisexualitet och homo- eller bisexuella personer.

7. Trygghet på Björketorpskolan

Alla har rätt att känna trygghet i sin vardag på skolan. Därför tycker vi att det är viktigt att alla elever och föräldrar känner sig välkomna, sedda och bekräftade. Som elev och förälder ska man veta vem man ska vända sig till när man känner oro för en situation i skolan. På Björketorpskolan vet också all personal hur de ska agera om de känner oro för en elevs situation.

Vad är kränkande behandling?

Gemensamt för all kränkande behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck och kan exempelvis riktas mot kön, sexuell läggning, handikapp, etnicitet eller socioekonomisk bakgrund. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer, mot en eller flera personer. En kränkning kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematisk och återkommande. En viktig utgångspunkt är att den som uppger att han eller hon blivit kränkt, alltid måste tas på allvar. Elevernas språk kan vara mycket hårt och just detta är det vanligaste sättet att kränka och trakassera varandra. Hur kamrater uppfattar orden och tar dem åt sig är inte lätt att veta. Därför är det viktigt att vi arbetar med elevernas språk.

Kränkningarna kan vara:

- **fysiska** (t.ex. att bli utsatt för slag och knuffar)
- **verbala** (t.ex. att bli hotad eller kallad för olika tillmälen)
- **psykosociala** (t.ex. att bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning)
- **text- och bildburna** (t.ex. klotter, brev och lappar, e-post)

8. Övergripande mål.

- Att skapa en god atmosfär och gemenskap i klasserna och på skolan, så att alla känner sig accepterade, trygga och vågar vara sig själva.
- Alla skall vara stolta över när man har gjort något bra och visa glädje över andras framgångar.
- Att förebygga diskriminering, trakasserier och andra kränkningar.
- Att snabbt ingripa om diskriminering, trakasserier och andra kränkningar uppstår.

9. Förebyggande arbete

Elev-elev

- Björketorpskolan har en värdegrund som beskriver skolans regler och hur vi ska vara mot varandra.
- Personalen informerar eleverna vid varje terminsstart om att de skall vända sig till någon vuxen om de själva eller en kamrat inte mår bra eller far illa.
- All personal och rektor samlas en gång i månaden, på AP-träffar, där elevvård är en stående punkt på agendan.
- Vid varje rast finns minst en pedagog ute. Det är viktigt att pedagogerna är observanta på att diskriminering och trakasserier oftast sker på undanskymda platser.
- Varje elevgrupp har klassråd och liknande samlingar regelbundet.
- Elevråd 2-3 gånger per termin med en representant från varje årskurs. En pedagog leder mötet.
- Trygghetsråd 2-3 gånger per termin med en representant från varje årskurs. En pedagog leder mötet.
- Fadderverksamhet (från 5 år – 12 år). Grupperna används vid olika tillfällen t ex. utflykter och friluftsdagar.
- Om någon elev vid upprepade tillfällen, eller en gång, mycket grovt kränker en annan elev eller personal verbalt, kontaktas vårdnadshavare omgående. Alla föräldrar informeras om rutinerna, på

föräldramötet som hålls i början av varje hösttermin, alternativt när detta dokument skickas till hemmet.

- Skolans ordningsregler och likabehandlingsplanen skickas till hemmet vid läsårsstarten efter behandling i samrådsgruppen. Ordningsreglerna ska gås igenom tillsammans av vårdnadshavare och barn och skrivs under av båda parter. Underskriften lämnas tillbaka till skolan. Planen behålls i hemmet.

Elev-vuxen, vuxen-elev, vuxen-vuxen

- Om det framkommer misstanke om trakasserier mellan personal och elev eller personal och personal lyfts omedelbart ansvaret till rektor. Rektor har omgående samtal med inblandade parter enligt beskriven handlingsplan. Rektor samarbetar med likabehandlingsteamet om lämpligt upplägg av arbetet beroende på vad som har hänt. Föräldrarna kontaktas omgående om elev är inblandad. Polisanmälan görs om så krävs. En skriftlig plan upprättas. Rektor för anteckningar löpande på planen så länge det finns behov. Olycksfalls/tillbudsrapport görs i mån av behov.

Samtlig personal på skolan (förskola/fritids/skola/kök/städ/fastighetskötare) är skyldiga att omedelbart ingripa vid oroligheter eller kränkningar inom skolan. Alla vuxna måste ta ställning mot mobbing. När man upptäcker att mobbing förekommer måste vi tydligt visa och markera för mobbarna att deras beteende inte accepteras.

- Föräldrarna är skyldiga att direkt rapportera till skolan om det finns misstanke att eget eller andras barn befaras fara illa. Anmälaren kan vara anonym. Detta informeras föräldrarna om vid föräldramötet, som hålls i början av varje hösttermin, alternativt när detta dokument skickas till hemmet.

10. Beskrivning av behandlingsmetoderna

10:1 Behandling vid kränkning och trakasserier är:

Direkt tillsägelse.

Samtal med eleven som kränker.

Samtal med klassföreståndare. Bestämmer vem som tar sig an ärendet.

Samtal med eleven som blir kränkt.

Samtal med föräldrar tas skyndsamt med bägge parter.

Samtal i arbetslagen

Samtal med rektor

Samtal med elevvårdsteamet (rektor, skolpsykolog, skolsköterska, specialpedagog)

Rektor fortsätter arbetet

Polisanmälan

10:2 Behandling av akut kränkning

Ett mobbingteam arbetar med behandlingen av kränkningen.

I korta steg:

1. Skolan får reda på att en viss elev troligen blir kränkt. Inom behandlingsteamet pratar man med varandra och bestämmer hur man ska arbeta med situationen. Är det kränkning? Vilka är förövarna?
2. Försiktigt samtal med den kränkta eleven. Vad har hänt? Hur ofta? Vilka är inblandade?
3. Så fort som möjligt när alla förövarna finns i skolan, kallas de en i taget till samtal. De upplyses om att man vet att de har kränkt, att man ser allvarligt på situationen och att kränkningen omedelbart måste upphöra. Föräldrarna till förövarna kontaktas.
4. Om nödvändigt så upprepas dessa 5-10 minuters samtal dagen efter. Man pratar vidare om kränkningen.

Efter 1-2 veckor har man ett uppföljningssamtal med förövarna.

Föräldrakontakt

Lagen säger att man skyndsamt skall ta kontakt med föräldrarna. Kontakt med den utsatta eleven tas omgående. Kontakt med de kränkandes föräldrar tas efter att första behandlingssamtalet har genomförts.

10:3 rePULS

Är en arbetsmetod där man lär eleven styra sina impulser. Elev och behandlare har regelbundna samtal utifrån ett arbetsmaterial. Det är viktigt att eleven är medveten om vad denna behandling innebär att diskutera och förändra sitt eget beteende, vill eleven inte detta fungerar inte behandlingen.

- Att öka självkontrollen. Det betyder större personlig styrka och ökad självkänsla.
- Att man kan lära sig att få kontroll över sitt beteende.
- Att man blir mer respekterad av andra och sig själv om man kan framföra sina åsikter på ett bra sätt

Eleven har en egen arbetsbok där de försöker se på sig själva och se hur de reagerar i olika situationer. Här följer en mängd frågor man arbetar med under kursens gång:

När är jag lugn? När blir jag arg? Hur reagerar jag när jag blir arg? Hur fungerar jag i grupp? Vem tar initiativet i det sociala livet? Vad gör mig trygg? Vad är moral? Vad är min moral? Hur betar jag mig när någon ljuger för mig? Hur reagerar kroppen i stressade situationer? Hur gör jag för att finna lugnet i mig? Vad får mitt beteende för konsekvenser för mig? Vad får mitt beteende för konsekvenser för andra? Hur kan jag hävda mig själv utan att kränka andra?

11. Dokumentation

Dokumentationen är en mycket viktig del för att rätt kunna följa upp och ändra åtgärder vid arbete mot diskriminering, men också som ett dokument som ger elever och föräldrar information om hur behandlingen genomförts. Det som skall dokumenteras är: Vad är det som hänt? När har det hänt? Hur ofta har det hänt? Vilka är inblandade? Vad gör vi åt det? När tog vi kontakt med föräldrarna? Vem gör vad i arbetet? Dokumentationen sker på framtagna blankett och arkiveras i mobbingpärmen på rektorsexpeditionen. Dokumentationen ska ske på speciell blankett. Se bilaga.

12.1. Uppföljning av målen för läsåret 2009/2010

- Pedagogerna gick igenom enkäterna i klasserna och förde diskussion om vad alla skulle göra för att alla ska känna trygghet i verksamheten.
- Uppföljning skedde regelbundet via klassråd, elevråd och trygghetsråd.
- På föräldramötet ht. 2009 fördes diskussioner kring likabehandling i idrottshallen, då föräldrar från samtliga klasser var samlade.
- Likabehandlingsplanen blev klar och utdelad till personal och elever.
- Ordningsregler delades ut och föräldrar fick underteckna att de tagit del av dessa både ht. och vt.
- Visioner för Björketorpskolans verksamhet är ännu inte påbörjad.
- Enkät kring trivsel och eventuell kränkande behandling genomförs ht. 2010 via intervjuer. Förening beror på sammanslagningen av Björketorpskolan och Berghemskolan.

12.2. Mål för läsåret 2010/2011

- Vid läsårsstart skall pedagoger gå igenom likabehandlingsplanen och ordningsregler med varje klass.
- Uppföljning skall ske regelbundet på klassråd elevråd och trygghetsråd.
- Göra en uppföljning via individuella samtal med varje elev, kort efter läsårsstarten ht 2010 efter sammanslagningen med Berghemskolan. Den skall handla om trivsel och hur det fungerar på raster, med kamrater ed.
Det som då framkommer skall ligga till grund för direkt uppföljning och åtgärder.
- Föräldrarna skall på föräldramötet i september 2010 få information kring det extra elevvårdsarbete som görs under hösten, med anledning av sammanslagningen av Berghem-

och Björketorps elever, och uppmanas att ge synpunkter på de nu justerade Ordningsreglerna för läsåret (fås vid mötet). Dessa synpunkter tas upp på samrådsmötet kort därefter.

- Justerad Likabehandlingsplan skickas till alla hemmen, så snart den är klar på hösten.
- Varje klass får en lektion varje vecka, under höstterminen, kamratrelaterade övningar.
- Bemanningen vid förmiddagsrasten blir alltid två pedagoger, för att bättre kunna överblicka hela skolgården.
- Ta fram en vision för Björketorpskolans verksamheter.
- Skolan skall under vårterminen arbeta för att främja jämlikheten mellan könen.
- Göra en enkät vt 2011 för att undersöka trivsel och eventuell förekomst av kränkningar.

13. Uppföljning

Kollektiv uppföljning med enkät med elever och föräldrar.

Varje år ska genomföras en enkät bland eleverna för att undersöka trivselsn och ev. förekomst av kränkningar. Dessa enkäter är mycket viktiga för att förebygga mobbing och för att se hur eleverna upplever sin situation. Redovisning av dessa enkäter ska ske årligen i skolans kvalitetsredovisning.

Individuell utvecklingsplan för den enskilde eleven.

I den individuella utvecklingsplanen, som upprättas och följs upp, varje termin förs samtal om hur eleven uppfattar sin situation, om de trivs, känner sig utanför eller diskriminerade.

Uppföljning genom samtal i klassråd, elevråd och samrådsgruppen.

Genom att uppleva atmosfären i skolan kan vi se och uppleva om arbetet mot diskriminering varit framgångsrikt.

14. Samverkan med polisen

Generellt

Det som lagen föreskriver ska gälla även inom skolans verksamhet. Där behov av polisanmälan föreligger kontakta skolledningen! Polisanmälan får inte tas som anledning för skolan att inte reagera med egna åtgärder.

Tillvägagångssätt

Misstänker man att elev gjort sig skyldig till brottslig handling ska följande tillämpas:

Skolan ska utreda om det som skett är brottsligt och bör polisanmälas.

- Polisanmälan ska ske om det inträffade är allvarligt och/eller den som begått det förmodade brottet inte inser allvaret i den begångna handlingen.

- Anmälan ska göras av skolan som myndighet så att ingen enskild elev eller förälder ska kunna sättas under press. Rektor är behjälplig vid anmälan.

- Gäller det misshandel ska den utsatte skickas till läkare för undersökning och dokumentation inför en ev. rättegång.

- Anmälan görs även till SOC.

15. Samverkan med sociala myndigheter

Socialtjänstlagen 14 kap.1 § (utdrag) "...Myndighet vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden".

Ska jag anmäla eller inte?

Blotta misstanken att ett barn far illa är skäl för anmälan. Om Du är tveksam – kontakta pedagogisk personal, skolsköterska eller rektor! Som förälder kan du också kontakta socialtjänsten utan att ange barnets namn, beskriva fallet och få vägledning om hur Du ska göra. Rektor kan vara behjälplig vid anmälan.

Blankett för utredning av trakasserier och kränkningar på Björketorpskolan

Drabbad elev eller elever _____

Vilka elever är inblandade i kränkningen? _____

När kom det till vår kännedom? _____

Vilka i likabehandlingsgruppen arbetar med händelsen? _____

Vad har hänt? _____

När tog vi kontakt med föräldrarna till drabbad elev? _____

När tog vi kontakt med föräldrar till kränkande elev? _____

När pratade vi med klassföreståndarna? _____

När informerade vi rektor? _____

Återrapportering till föräldrar: _____

Samtal 1,2,3 med drabbad elev. Datum: _____ Datum: _____ Datum: _____

Samtal 1,2,3 med förövare. Datum: _____ Datum: _____ Datum: _____

Utvärdering _____

För vidare åtgärd/er:

Ansvarig pedagog
Likabehandlingsgruppen

Datum

